

Na temelju članka 15. točke 4. Zakona o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga („Narodne novine“ broj 140/05 i 12/12) Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (dalje u tekstu: Hanfa) na sjednici Upravnog vijeća održanoj 29. ožujka 2019. donosi

SMJERNICE VEZANE UZ OBAVLJANJE POSLOVA FAKTORINGA KOJI UKLJUČUJU OTKUP MJENICA

1. Uvodne odredbe i svrha smjernica

Sukladno Zakonu o faktoringu („Narodne novine“ broj 94/14, 41/16: dalje u tekstu: Zakon) kao jedan od poslova koje faktoring društva mogu obavljati kao poslovnu djelatnost na kontinuiranoj osnovi je i posao faktoringa koji uključuje otkup mjenice iz članka 12. Zakona.

S ciljem ujednačavanja postupanja faktoring društava u obavljanju poslova faktoringa te pravilne interpretacije odredbi Zakona koje reguliraju poslove faktoringa koji uključuju otkup mjenica ovim smjernicama detaljnije se razrađuju i pojašnjavaju svi elementi koji su nužno povezani uz obavljanje navedenih poslova.

Svrha smjernica je:

- kreiranje dobrih i eliminacija loših poslovnih praksi,
- ujednačeno postupanje faktoring društava na tržištu te jačanje povjerenja u tržište faktoringa.

Poslovanje faktoring društava sukladno predmetnim smjernicama doprinosi povećanju pravne sigurnosti i transparentnosti u faktoring transakcijama, kao i općenito smanjenju rizičnosti u poslovanju faktoring društava.

2. Poslovi faktoringa koji uključuju otkup mjenica

Člankom 12. Zakona određeno je kako se na poslove faktoringa koji uključuju otkup mjenica primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuje mjenica, osim ako Zakonom nije drukčije određeno. Pored navedenog stavkom 2. istog članka Zakona određeno je kako faktoring društvo može vršiti otkup samo onih mjenica koje su izdane kao sredstvo podmirenja tražbine nastale s osnove isporuke dobara i pružanja usluga u tuzemstvu ili inozemstvu.

3. Mjenica u poslu faktoringa koji uključuje otkup mjenica

Sukladno odredbama Zakona predmet faktoringa u poslovima faktoringa koji uključuju otkup mjenica jest nedvojbeno mjenica. No navedena mjenica mora biti izdana isključivo kao sredstvo podmirenja tražbine proizašle iz isporuke dobara i pružanja usluga u tuzemstvu ili inozemstvu.

S obzirom na navedeno, a uzimajući u obzir kako se na poslove faktoringa koji uključuju otkup mjenica primjenjuju odredbe Zakona o mjenici („Narodne novine“ broj 74/94 i 92/10; dalje u tekstu: Zakon o mjenici), mjenica koja je predmet otkupa u poslu faktoringa koji uključuje otkup mjenice mora biti sastavljena i indosirana sukladno odredbama navedenog zakona.

Otkupljena mjenica, osim obveznih sastojaka propisanih Zakonom o mjenici, mora sadržavati i klauzulu „vrijednost primljena“ kojom se opisuje temeljni posao na osnovu kojeg je nastalo potraživanje remitenta (dobavljača) od trasanta (kupca), a kako je određen člankom 12. stavkom 2. Zakona.

Pored navedenog, s obzirom da je mjenica predmet posla faktoringa koji uključuju otkup mjenica, ista mora imati rok dospijeca (na određeni dan) do godine dana kako to određuje članak 21. stavak 4. Zakona.

4. Tražbine za čije podmirenje su izdane mjenice koje su predmet otkupa

Stavkom 2. članka 12. Zakona određeno je kako faktoring društvo može vršiti otkup samo onih mjenica koje su izdane kao sredstvo podmirenja tražbine nastale s osnove isporuke dobara i pružanja usluga u tuzemstvu ili inozemstvu.

Odredbama Zakona nisu izričito definirana obilježja tražbine za koje su izdane mjenice kao sredstvo podmirenja u trenutku otkupa tih mjenica od strane faktoring društva.

Međutim, uzimajući u obzir kako je člankom 12. Zakona imenovan i određen poseban posao kao „posao faktoringa koji uključuje otkup mjenice“ te definiciju posla faktoringa određenog člankom 4. Zakona, Hanfa je stava da navedene tražbine u trenutku otkupa mjenice također moraju biti nedospjele.

Otkupom mjenice kao sredstva plaćanja isključivo za nedospjele tražbine „posao faktoringa koji uključuje otkup mjenice“ predstavlja jedan od poslova koji proizlazi iz posla faktoringa za obavljanje kojih je faktoring društvo i dobilo odobrenje od strane Hanfe.

Postojanje tražbine, za čije podmirenje je izdana mjenica koja je predmet otkupa, se dokazuje ovjerenim izvodom otvorenih stavaka potraživanja dobavljača prema kupcu te računima (ili drugim ispravama) koji su sastavni dio navedenog izvoda. Ukoliko faktoring društvo nije u posjedu računa (ili drugih isprava) navedenih na izvodu otvorenih stavaka dužno ih je pribaviti na zahtjev Hanfe.

5. Sadržaj ugovora o faktoringu u poslovima faktoringa koji uključuju otkup mjenice

Hanfa je sukladno članku 14. stavku 2. Zakona pravilnikom detaljnije propisala sadržaj ugovora o faktoringu pa tako i sadržaj ugovora u poslu faktoringa koji uključuje otkup mjenice. Između ostalih odredbi ugovor o faktoringu mora sadržavati i određenje faktoring posla te određenje predmeta faktoringa.

Sukladno odredbi članka 6. stavka 2. Pravilnika o sadržaju ugovora o faktoringu („Narodne novine“ br. 16/15; dalje u tekstu: Pravilnik) kod poslova faktoringa koji uključuju otkup mjenice podatak o određenju faktoring posla je potrebno jasno odrediti u nazivu ugovora.

Također, sukladno odredbi članka 7. stavka 5. Pravilnika u ugovoru proizašlom iz posla faktoringa koji uključuje otkup mjenice pored ostalih elemenata zajedničkim svim ugovorima o faktoringu potrebno je navesti i podatke o mjenici koja je izdana kao sredstvo podmirenja novčane tražbine (trasant/izdavatelj, trasat, remitent, mjenični iznos, mjesto i datum izdavanja, datum dospjeća, broj mjenice) te podatke o osnovi nastanka novčane tražbine (račun ili druga isprava prema kojoj isporučitelj dobara ili pružatelj usluga, obračunava isporučena dobra i obavljene usluge) s naznakom datuma nastanka, datuma dospjeća i iznosa novčane tražbine.

Iz navedenih odredbi proizlazi da za mjenicu koja je predmet otkupa u ugovoru mora biti točno specificirana tražbina (račun ili druga isprava) za čije podmirenje je ta mjenica izdana. Ukoliko je mjenica izdana za podmirenje dijela pojedinog računa u ugovoru je potrebno isto naznačiti.

6. Prijelazne i završne odredbe

Ove smjernice se objavljuju na internetskoj stranici Hanfe te stupaju na snagu danom objave.

KLASA: 011-02/19-06/01

URBROJ: 326-01-50-52-19-1

Zagreb, 29. ožujka 2019.

PREDSJEDNIK UPRAVNOG VIJEĆA
dr.sc. Ante Žigman